

การสำรวจภาวะสายตาของนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 1
โรงเรียนนาร่องในเขตหนองจอก กรุงเทพมหานคร ปีการศึกษา 2567

วิชชุพร เกตุใหม่*

สุกัญญา เขตอนันต์**

ฐิติมา วันทอง***

รชยา สุวรรณพรหม, ธิษณามณี เพชรภาพ****

บทคัดย่อ

การศึกษาคั้งนี้มีวัตถุประสงค์เพื่อศึกษาสถานการณ์ภาวะสายตาของนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 1 โรงเรียน 4 แห่ง ในเขตหนองจอก กรุงเทพมหานคร รูปแบบการศึกษาเป็นการศึกษาเชิงพรรณนา (Descriptive Research) เก็บรวบรวมข้อมูลจากการตรวจคัดกรองภาวะสายตาผิดปกติในกลุ่มนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 1 ภาคเรียนที่ 1 ปีการศึกษา 2567 จำนวน 468 คน เครื่องมือในการศึกษา ได้แก่ แผ่น Snellen chart และที่ปิดตา วิเคราะห์ข้อมูลโดยวิธีการหาค่าร้อยละ (Percentage) และบรรยายประกอบตาราง

ผลการศึกษาพบว่า เด็กที่ได้รับการตรวจคัดกรองสายตาส่วนใหญ่มิภาวะสายตาผิดปกติเล็กน้อย ค่า VA แยกว่า 20/30 ขึ้นไป ร้อยละ 57.26 รองลงมาคือ สายตาปกติ และไม่สามารถอ่านตัวเลขได้ คิดเป็นร้อยละ 36.97 และ 5.77 ตามลำดับ ในกลุ่มนักเรียนที่มีภาวะสายตาผิดปกติทั้งหมด แบ่งออกเป็นนักเรียนที่มีภาวะสายตาผิดปกติเล็กน้อย (แยกว่า 20/30 ขึ้นไป) ร้อยละ 64.18 และสายตาผิดปกติมาก ได้รับการตัดแว่น (V/A 20/50 ขึ้นไป) ร้อยละ 35.82% เมื่อวิเคราะห์แยกเพศพบว่า นักเรียนหญิงส่วนใหญ่มีภาวะสายตาผิดปกติ ร้อยละ 61.16 ของนักเรียนทั้งหมด โดยมีภาวะสายตาผิดปกติเล็กน้อย (แยกว่า 20/30 ขึ้นไป) ร้อยละ 65.08 และสายตาผิดปกติมาก ได้รับการตัดแว่น (V/A 20/50) ร้อยละ 34.92 ของนักเรียนหญิงที่มีภาวะสายตาผิดปกติทั้งหมด นักเรียนชายมีสายตาผิดปกติ ร้อยละ 54.19 ของนักเรียนชายทั้งหมด โดยสายตาผิดปกติเล็กน้อย (แยกว่า 20/30 ขึ้นไป) ร้อยละ 63.38 และสายตาผิดปกติมาก ได้รับการตัดแว่น (V/A 20/50 ขึ้นไป) ร้อยละ 36.62 ของนักเรียนชายที่มีภาวะสายตาผิดปกติทั้งหมด

สรุป ภาวะสายตาผิดปกติเด็กวัยเรียนเพิ่มขึ้นและเพิ่มอย่างรวดเร็วเนื่องมาจากการอยู่กับหน้าจอเป็นระยะเวลานาน เด็กทุกคนควรได้รับการเสริมสร้างความรอบรู้ในการดูแลสายตาการปฏิบัติตนเพื่อป้องกัน สังเกต เฝ้าระวังภาวะสายตาผิดปกติ และได้รับการตรวจเฝ้าระวังทุกปี เด็กที่มีภาวะสายตาผิดปกติควรได้รับการตรวจ วินิจฉัย ได้รับแว่นสายตาและเสริมสร้างความมั่นใจในการนำแว่นสายตาไปใช้ในการเรียนและดำรงชีวิตประจำวัน ทั้งนี้ควรมีการศึกษาติดตามในกลุ่มเป้าหมายเดิมอย่างต่อเนื่องเป็นประจำทุกปีเพื่อให้เห็นถึงแนวโน้มภาวะสายตาผิดปกติในเด็กวัยเรียน

คำสำคัญ การสำรวจภาวะสายตา, ความบกพร่องทางสายตา, นักเรียนชั้นประถมศึกษา

*นักวิชาการสาธารณสุขชำนาญการ สถาบันพัฒนาสุขภาพเขตเมือง กรมอนามัย

** พยาบาลวิชาชีพชำนาญการ สถาบันพัฒนาสุขภาพเขตเมือง กรมอนามัย

***นักวิชาการสาธารณสุขปฏิบัติการ สถาบันพัฒนาสุขภาพเขตเมือง กรมอนามัย

****พยาบาลวิชาชีพปฏิบัติการ สถาบันพัฒนาสุขภาพเขตเมือง กรมอนามัย

A vision survey of 1st level of primary school students in pilot schools
in Nong Chok District, Bangkok, Academic Year 2024

Witchupron Ketmai

Sukanya Khetanan

Thitima Wonthong

Rachaya Suwanaprom, Thissanamadee Phetkarn

Abstract

The purpose of this study was to study the eye situation of the 1st level of primary school students in 4 schools in Nong Chok District, Bangkok. The study design was a descriptive research study. Data were collected from vision screening of 468 1st level of primary school students from the first semester, academic year 2024. The tools of this study were a Snellen Chart and an occluder. Data were analyzed by using percentages and described with tables.

The results of the study showed that 57.26 % of the children were visual impairment (20/30 visual acuity and above), 36.97% were normal visual (20/20 visual acuity), and 5.77% were unable to read numbers. Among those with visual impairment, 64.18% had mild visual impairment and 35.82% had poor visual impairment and received glasses (V/A 20/50 and above). When analyzed separately by gender, most female students had visual impairment (61.16% of all female students). Among those with visual impairment, 65.08% had mild visual impairment and 34.92 % had poor visual impairment and received glasses. Most male students had visual impairment (54.20% of all male students), too. Among those with visual impairment, 63.38 % had mild visual impairment and 36.62 % had poor visual impairment and received glasses.

In summary, this study demonstrated that refractive errors in school-aged children is increasing and tends to rapidly increasing due to spending too much time in front of a screen. All children should be achieved eye care literacy, how to preventing, observing, and monitoring visual impairment. Moreover, children with visual impairment should be early diagnosed, received glasses, and built up confidence for using eyeglasses in school and daily life. Furthermore, there should be continuous follow-up studies in the same target group every year to surveillance the trend of visual impairment.

Keywords: vision survey, visual impairment, primary school students

การสำรวจภาวะสายตาของนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 1 โรงเรียนนาร่องในเขตหนองจอก กรุงเทพมหานคร ปีการศึกษา 2567

1. บทนำ

เด็กวัยเรียนเป็นวัยที่อยู่ในช่วงที่ต้องมีการพัฒนาการทั้งด้านร่างกาย จิตใจ สังคม และด้านสติปัญญา การมีสายตาที่สามารถมองเห็นอย่างชัดเจนมีส่วนสำคัญต่อ พัฒนาการทางสมอง บุคลิกภาพ ตลอดจนถึงการมีคุณภาพชีวิตที่ดีของเด็ก ผลจากการปิดสถานศึกษาเพื่อป้องกันการแพร่ระบาดของโควิด-19 ในปี พ.ศ. 2563 – 2564 ทำให้เด็กวัยเรียนต้องเรียนผ่านระบบออนไลน์ ใช้เวลาส่วนใหญ่อยู่กับอยู่หน้าจอกอมพิวเตอร์หรือมือถือเป็นเวลา ทำให้เด็กวัยเรียนภาวะสายตาสั้น (Nearsightedness หรือ myopia) เพิ่มขึ้นและเพิ่มอย่างรวดเร็ว⁽¹⁾ แม้ปัจจุบันจะกลับไปเรียนในชั้นเรียนตามปกติ แต่การศึกษาพบว่า ภาวะสายตาสั้นในเด็กวัยเรียนยังมีแนวโน้มเพิ่มขึ้นในทุกภูมิภาคทั่วโลก โดยพบในเด็กชาวเอเชียมากกว่าทางฝั่งยุโรป อันเนื่องมาจากการใช้เวลาส่วนใหญ่กับการอ่านหนังสือ การเรียน การใช้คอมพิวเตอร์และสมาร์ทโฟน⁽²⁾ ปัญหาทางสายตาทำให้เด็กมองเห็นสิ่งที่ครูสอนไม่ค่อยชัดเจน เกิดความเครียดมากขึ้นจากที่ต้องจัดการกับปัญหาการมองเห็น นานเข้าทำให้ขาดความตั้งใจเรียน และไม่ยอมเรียน⁽³⁾ จากการศึกษาขององค์การอนามัยโลกพบว่า เด็กเล็กที่มีความบกพร่องทางการมองเห็นอย่างรุนแรงและไม่สามารถรักษาให้หายได้ตั้งแต่เนิ่น ๆ อาจประสบปัญหาพัฒนาการด้านการเคลื่อนไหว ภาษา อารมณ์ สังคม และการรับรู้ที่ล่าช้า โดยจะส่งผลกระทบต่อชีวิต ส่วนในเด็กวัยเรียนที่มีความบกพร่องด้านการมองเห็นจะมีผลสัมฤทธิ์ทางการศึกษาในระดับต่ำ⁽⁴⁾ จักษุแพทย์แนะนำให้ดำเนินการแก้ไขปัญหาสายตาก่อนที่เด็กจะอายุ 8 - 9 ขวบ ซึ่งถือว่าเป็นช่วงเวลาที่เหมาะสม หากมีโรคที่ขัดขวางพัฒนาการทางสายตาต้องรีบรักษาเพราะเมื่อสายตาหยุดพัฒนาแล้วจะไม่สามารถแก้ไขให้กลับคืนมาเหมือนเดิมได้อีก ผลการศึกษาที่ผ่านมาแสดงให้เห็นว่าการให้แว่นตาฟรีแก่เด็ก ร่วมกับมีมาตรการสนับสนุนอย่างเหมาะสม ส่งผลให้เด็กนักเรียนมีผลลัพธ์ด้านการเรียนดีขึ้น โดยการศึกษาในประเทศสหรัฐอเมริกา ในกลุ่มนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 2 และ 3 ที่มีความผิดปกติด้านการมองเห็นจำนวน 317 คน ได้รับแว่นตา 182 คน โดยได้รับแว่นตา 2 คู่ คู่หนึ่งสำหรับใช้ที่บ้านและอีกคู่สำหรับโรงเรียน เด็กที่ได้รับแว่นสายตามีพัฒนาการด้านการอ่านดีกว่าเด็กที่ไม่ได้รับแว่นอย่างมีนัยสำคัญ⁽⁵⁾

จากความสำคัญดังกล่าว กรมอนามัย กระทรวงสาธารณสุข จึงบูรณาการความร่วมมือกับสำนักงานหลักประกันสุขภาพแห่งชาติ ราชวิทยาลัยจักษุแพทย์แห่งประเทศไทย และกองทุนเพื่อความเสมอภาคทางการศึกษา ดำเนินโครงการเด็กไทยสายตาดีวิถีชีวิตใหม่สิทธิประโยชน์แว่นตาสำหรับเด็กสายตาผิดปกติ รับผิดชอบคัดกรองสายตาเชิงรุกในกลุ่มเด็กนักเรียนชั้น ป.1 ทั่วประเทศ และนักเรียนชั้น ป. 2 – 6 ที่สงสัยมีปัญหาสายตาผิดปกติ และเมื่อได้รับการตรวจยืนยันจากจักษุแพทย์ว่ามีภาวะสายตาผิดปกติจะได้รับการแก้ไขและได้รับแว่นสายตาฟรีตามชุดสิทธิประโยชน์สร้างเสริมสุขภาพและป้องกันโรคที่ให้แก่เด็กไทยอายุ 3 – 12 ปี ปัญหาทางสายตาในเด็กวัยเรียนพบได้บ่อยและมีแนวโน้มเพิ่มขึ้น รายงานการศึกษาความชุกของความผิดปกติของสายตาในนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 5 ของโรงเรียนอนุบาลแห่งหนึ่งในเขตกรุงเทพมหานคร พบอัตราความชุกของสายตาผิดปกติมากอยู่ที่ 17.5 และมีแนวโน้มเพิ่มขึ้นเรื่อย ๆ⁽⁶⁾ ดังนั้นผู้วิจัยจึงมีความสนใจที่จะศึกษาสถานการณ์ภาวะสายตาของนักเรียนเพื่อเป็นฐานข้อมูลในการศึกษาแนวโน้มความผิดปกติของสายตา และวางแผนการเสริมสร้างความรอบรู้ด้านสุขภาพและการดูแลสุขภาพสายตาในกลุ่มเด็กวัยเรียนต่อไป

2. วัตถุประสงค์การวิจัย

เพื่อศึกษาสถานการณ์ภาวะสายตาสายตาของนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 1 โรงเรียน 4 แห่ง ในเขตหนองจอก กรุงเทพมหานคร

3. วิธีการศึกษา

3.1 รูปแบบการศึกษา การศึกษาเชิงพรรณนา (Descriptive Research)

3.2 ประชากรและกลุ่มตัวอย่าง ประชากรในการศึกษาคั้งนี้เป็นนักเรียนระดับชั้นประถมศึกษาปีที่ 1 จากโรงเรียน 4 แห่งในเขตหนองจอก กรุงเทพมหานคร ปีการศึกษา 2567 จำนวน 468 คน การคัดเลือกกลุ่มตัวอย่างใช้วิธีการเลือกตัวอย่างแบบเจาะจง (Purposive sampling) โดยใช้นักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 1 ทุกคนเป็นกลุ่มตัวอย่าง

3.3 เครื่องมือในการวิจัย เครื่องมือในการศึกษาคั้งนี้ ได้แก่

3.3.1 แผ่น Snellen chart เพื่อวัดความสามารถในการมองเห็น (Visual Acuity: VA) ซึ่งเป็นมาตรฐานที่กรมอนามัยกระทรวงสาธารณสุขได้ใช้เป็นแบบวัด โดยจัดกลุ่มสายตา 3 ระดับ ดังนี้

(1) สายตาสายตาปกติปกติ VA 20/20

(2) สายตาสายตาสายตาสายตาเล็กน้อย VA แย่กว่า 20/30 ขึ้นไป⁽⁷⁾

(3) สายตาสายตาสายตาสายตาสายตาสายตาหนัก ได้รับการตัดแว่น VA แย่กว่า 20/50 ขึ้นไป⁽⁷⁾

3.3.2 ที่ปิดตาชนิดทึบแสง (Occluder)

4. ขั้นตอนในการเก็บรวบรวมข้อมูล

ผู้วิจัยได้ดำเนินการเก็บรวบรวมนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 1 จากโรงเรียน 4 แห่งในพื้นที่เขตหนองจอก จำนวน 468 คน ตามขั้นตอนดังนี้

1. ตรวจสอบคัดกรองภาวะสายตาสายตาสายตาสายตาในกลุ่มนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 1 ภาคเรียนที่ 1 ปีการศึกษา 2567 โดยผู้วิจัยทำการตรวจสอบสายตาสายตาเด็กด้วยตนเองโดยใช้แผ่น Snellen chart เพื่อวัดความสามารถในการมองเห็น
2. บันทึกผลการตรวจในรูปแบบบันทึกการตรวจวัดสายตา
3. ประมวลผลวิเคราะห์ข้อมูล

5. การวิเคราะห์ข้อมูล

การวิเคราะห์ข้อมูลโดยวิธีการหาค่าร้อยละ(Percentage) และบรรยายประกอบตาราง

6. ผลการศึกษา

จากการเก็บข้อมูลและตรวจวัดสายตาสายตาของกลุ่มตัวอย่างนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 1 ที่ได้รับการตรวจคัดกรองสายตา ในเดือนกรกฎาคม พ.ศ. 2567 จำนวนทั้งสิ้น 468 คน ส่วนใหญ่เป็นเพศชาย จำนวน 262 คน คิดเป็นร้อยละ 55.98 เพศหญิง จำนวน 206 คน คิดเป็นร้อยละ 44.02 ในการศึกษาครั้งนี้ได้ผลการศึกษา ดังนี้

1. เด็กที่ได้รับการตรวจคัดกรองสายตาสายตาส่วนใหญ่มีภาวะสายตาสายตาสายตา ค่า VA แย่กว่า 20/30 ขึ้นไป จำนวน 268 คน คิดเป็นร้อยละ 57.26 รองลงมาคือ สายตาสายตาปกติ VA 20/20 จำนวน 173 คน คิดเป็นร้อยละ 36.97 และไม่สามารถอ่านตัวเลขได้ จำนวน 27 คน คิดเป็นร้อยละ 5.77 (ตารางที่ 1)

ตารางที่ 1 ระดับการมองเห็นของนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 1 (n = 468)

ระดับการมองเห็น (Visual Acuity: VA)	เพศชาย		เพศหญิง		รวม	
	N	%	N	%	N	%
ปกติ (20/20)	102	21.79	71	15.17	173	36.97
ผิดปกติ (แยกว่า 20/30 ขึ้นไป)	142	30.34	126	26.92	268	57.26
อ่านตัวเลขไม่ได้	18	3.85	9	1.92	27	5.77
รวม	262	55.98	206	44.01	468	100

2. เมื่อวิเคราะห์ระดับการมองเห็นผิดปกติและระดับการมองเห็นที่ได้รับการตัดแว่นตา พบว่าในกลุ่มนักเรียนที่มีภาวะสายตาสั้นผิดปกติ (VA แยกว่า 20/30 ขึ้นไป) มีจำนวน 268 คน คิดเป็นร้อยละ 57.26 ของนักเรียนที่ได้รับการตรวจคัดกรองทั้งหมด โดยเป็นนักเรียนที่มีภาวะสายตาสั้นผิดปกติเล็กน้อย (แยกว่า 20/30 ขึ้นไป) จำนวน 172 คน คิดเป็นร้อยละ 64.18 ของนักเรียนที่มีภาวะสายตาสั้นผิดปกติทั้งหมด และนักเรียนที่สายตาสั้นผิดปกติมาก ได้รับการตัดแว่น (V/A 20/50 ขึ้นไป) จำนวน 96 คน คิดเป็นร้อยละ 35.82 ของนักเรียนที่มีภาวะสายตาสั้นผิดปกติทั้งหมด (ตารางที่ 2)

ตารางที่ 2 ระดับการมองเห็นผิดปกติและระดับการมองเห็นที่ได้รับการตัดแว่นตา (n = 468)

ระดับการมองเห็น (Visual Acuity: VA)	จำนวนนักเรียน (คน)	
	N	%
สายตาสั้นผิดปกติเล็กน้อย (แยกว่า 20/30 ขึ้นไป)	172	64.18
สายตาสั้นผิดปกติมาก ได้รับการตัดแว่น (V/A 20/50 ขึ้นไป)	96	35.82
รวม	268	100

3. เมื่อวิเคราะห์ระดับการมองเห็นของนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 1 เพศหญิง พบว่า ส่วนใหญ่มีภาวะสายตาสั้นผิดปกติ จำนวน 126 คน คิดเป็นร้อยละ 61.16 รองลงมาคือ สายตาสั้นปกติ จำนวน 71 คน คิดเป็นร้อยละ 34.47 และไม่สามารถอ่านตัวเลขได้ จำนวน 9 คน คิดเป็นร้อยละ 4.37 (ตารางที่ 3)

ตารางที่ 3 ระดับการมองเห็นของนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 1 เพศหญิง (n = 206)

ระดับการมองเห็น (Visual Acuity: VA)	เพศหญิง	
	N	%
ปกติ (20/20)	71	34.47
ผิดปกติ (แยกว่า 20/30 ขึ้นไป)	126	61.16
อ่านตัวเลขไม่ได้	9	4.37
รวม	206	100

4. เมื่อวิเคราะห์ระดับการมองเห็นผิดปกติและระดับการมองเห็นที่ได้รับการตัดแว่นตาในกลุ่มนักเรียนหญิง พบว่า มีจำนวน 126 คน คิดเป็นร้อยละ 61.16 ของนักเรียนหญิงทั้งหมด โดยเป็นนักเรียนหญิงที่มีภาวะสายตาสั้นผิดปกติเล็กน้อย (แยกว่า 20/30 ขึ้นไป) จำนวน 82 คน คิดเป็นร้อยละ 65.08 ของนักเรียนหญิงที่มีภาวะสายตาสั้นผิดปกติทั้งหมด และนักเรียนหญิงที่สายตาสั้นผิดปกติมาก ได้รับการตัดแว่น (V/A 20/50 ขึ้นไป) จำนวน 52 คน คิดเป็นร้อยละ 34.92 ของนักเรียนหญิงที่มีภาวะสายตาสั้นผิดปกติทั้งหมด (ตารางที่ 4)

ตารางที่ 4 ระดับการมองเห็นผิดปกติและระดับการมองเห็นที่ได้รับการตัดแว่นตา นักเรียนหญิง (n = 126)

ระดับการมองเห็น (Visual Acuity: VA)	จำนวนนักเรียน (คน)	
	N	%
สายตาผิดปกติเล็กน้อย (แยกว่า 20/30 ขึ้นไป)	82	65.08
สายตาผิดปกติมาก ได้รับการตัดแว่น (V/A 20/50 ขึ้นไป)	44	34.92
รวม	126	100

5. เมื่อวิเคราะห์ระดับการมองเห็นของนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 1 เพศชาย พบว่า นักเรียนชายส่วนใหญ่มีภาวะสายตาผิดปกติ จำนวน 142 คน คิดเป็นร้อยละ 54.20 รองลงมาคือสายตาปกติ จำนวน 102 คน คิดเป็นร้อยละ 38.93 และอ่านตัวเลขไม่ได้ จำนวน 18 คน คิดเป็นร้อยละ 6.87 (ตารางที่ 5)

ตารางที่ 5 ระดับการมองเห็นของนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 1 เพศชาย (n = 262)

ระดับการมองเห็น (Visual Acuity: VA)	เพศชาย	
	N	%
ปกติ (20/20)	102	38.93
ผิดปกติ (แยกว่า 20/30 ขึ้นไป)	142	54.20
อ่านตัวเลขไม่ได้	18	6.87
รวม	262	100

6. เมื่อวิเคราะห์ระดับการมองเห็นผิดปกติและระดับการมองเห็นที่ได้รับการตัดแว่นตาในกลุ่มนักเรียนชาย พบว่า นักเรียนชายที่มีภาวะสายตาผิดปกติพบว่ามีจำนวน 142 คน คิดเป็นร้อยละ 54.20 ของนักเรียนชายทั้งหมด โดยเป็นนักเรียนชายที่มีภาวะสายตาผิดปกติเล็กน้อย (แยกว่า 20/30 ขึ้นไป) จำนวน 90 คน คิดเป็นร้อยละ 63.38 ของนักเรียนชายที่มีภาวะสายตาผิดปกติทั้งหมด และนักเรียนชายที่สายตาผิดปกติมาก ได้รับการตัดแว่น (V/A 20/50 ขึ้นไป) จำนวน 52 คน คิดเป็นร้อยละ 36.62 ของนักเรียนชายที่มีภาวะสายตาผิดปกติทั้งหมด (ตารางที่ 6)

ตารางที่ 6 ระดับการมองเห็นผิดปกติและระดับการมองเห็นที่ได้รับการตัดแว่นตา นักเรียนชาย (n = 142)

ระดับการมองเห็น (Visual Acuity: VA)	จำนวนนักเรียน (คน)	
	N	%
สายตาผิดปกติเล็กน้อย (แยกว่า 20/30 ขึ้นไป)	90	63.38
สายตาผิดปกติมาก ได้รับการตัดแว่น (V/A 20/50 ขึ้นไป)	52	36.62
รวม	142	100

7. เมื่อศึกษาเปรียบเทียบโดยใช้เพศเป็นปัจจัยกำหนด พบว่า นักเรียนชายมีสายตาผิดปกติ จำนวน 142 คน คิดเป็นร้อยละ 54.19 ของนักเรียนชายทั้งหมด โดยเป็นนักเรียนชายที่มีภาวะสายตาผิดปกติ (แยกว่า 20/30 ขึ้นไป) จำนวน 90 คน คิดเป็นร้อยละ 63.38 ของนักเรียนชายที่มีภาวะสายตาผิดปกติทั้งหมด ได้รับการตัดแว่น (V/A 20/50 ขึ้นไป) จำนวน 52 คน คิดเป็นร้อยละ 36.62 ของนักเรียนชายที่มีภาวะสายตาผิดปกติทั้งหมด

นักเรียนหญิงมีสายตาคิดปกติ จำนวน 126 คน คิดเป็นร้อยละ 61.16 ของนักเรียนหญิงทั้งหมด โดยเป็นนักเรียนหญิงที่มีภาวะสายตาคิดปกติเล็กน้อย (แยกว่า 20/30 ขึ้นไป) จำนวน 82 คิดเป็นร้อยละ 65.08 ของนักเรียนหญิงที่มีภาวะสายตาคิดปกติทั้งหมด นักเรียนหญิงที่สายตาคิดปกติมาก ได้รับการตัดแว่น (V/A 20/50 ขึ้นไป) จำนวน 44 คน คิดเป็นร้อยละ 34.92 ของนักเรียนหญิงที่มีภาวะสายตาคิดปกติทั้งหมด (ตารางที่ 7)

ตารางที่ 7 การศึกษาเปรียบเทียบโดยใช้เพศเป็นปัจจัยกำหนด

ระดับการมองเห็น (Visual Acuity: VA)	เพศชาย		เพศหญิง	
	N	%	N	%
สายตาคิดปกติเล็กน้อย (แยกว่า 20/30 ขึ้นไป)	90	63.38	82	65.08
สายตาคิดปกติมาก ได้รับการตัดแว่น (V/A 20/50 ขึ้นไป)	52	36.62	44	34.92
รวม	142	100	126	100

หลังการตรวจคัดกรองสายตา เด็กทุกคนจะได้เข้าร่วมกิจกรรมการเสริมสร้างความรอบรู้ในการดูแลสายตาเด็กที่มีภาวะสายตาคิดปกติ ค่า VA แยกว่า 20/30 ขึ้นไป จะได้รับการส่งต่อเพื่อตรวจวินิจฉัยโดยนักทัศนมาตรกรณีสที่ค่า VA แยกว่า 20/50 ขึ้นไป จะได้รับการวัดค่าสายตาและสั่งตัดแว่นตา ตลอดจนได้รับคำแนะนำในการปฏิบัติตนเพื่อป้องกัน สังเกตอาการ และเฝ้าระวังภาวะสายตาคิดปกติมากกว่าเดิม เพื่อชะลอความรุนแรงของภาวะสายตาคิดปกติ

7. อภิปรายผล

จากข้อมูลผลการตรวจสายตาศิษย์ชั้นประถมศึกษาปีที่ 1 จากโรงเรียน 4 แห่งพบว่า นักเรียนส่วนใหญ่มีภาวะสายตาคิดปกติ ค่า VA แยกว่า 20/30 ขึ้นไป จำนวน 268 คน คิดเป็นร้อยละ 57.26 สอดคล้องกับการศึกษาของจตุติภัก จันทรโชติ ในปี พ.ศ. 2556 ซึ่งศึกษาความชุกของความผิดปกติของสายตาในนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 5 ของโรงเรียนอนุบาลแห่งหนึ่งในเขตกรุงเทพมหานคร พบมีสายตาคิดปกติร้อยละ 25.2 และมีแนวโน้มสูงขึ้นเรื่อย ๆ⁽⁶⁾ ผลการศึกษาดังกล่าวแสดงให้เห็นว่า ภาวะสายตาคิดปกติในเด็กนักเรียนเพิ่มสูงกว่าเท่าตัวในระยะเวลา 10 ปี ทั้งนี้จำนวนเด็กนักเรียนที่มีภาวะสายตาคิดปกติที่เพิ่มมากขึ้นนั้นอาจมีปัจจัยเนื่องมาจากการปิดสถานศึกษาเพื่อป้องกันการแพร่ระบาดของโควิด-19 ในปี พ.ศ. 2563 – 2564 ทำให้สถานศึกษาปรับเปลี่ยนรูปแบบการสอนผ่านระบบออนไลน์ เด็กนักเรียนเรียนผ่านคอมพิวเตอร์ โทรศัพท์มือถือ หรือแท็บเล็ต การอยู่กับหน้าจอเป็นระยะเวลานานส่งผลให้เกิดภาวะตาล้า (Digital eye strain) ปวดศีรษะ ส่งผลให้เด็กวัยเรียนมีภาวะสายตาสั้นเพิ่มขึ้นและเพิ่มอย่างรวดเร็ว⁽¹⁾ สอดคล้องกับการศึกษาของจอมขวัญ โยธาสมุทร และคณะ ซึ่งพบว่าเด็กนักเรียนมีภาวะสายตาสั้นเพิ่มขึ้นทุกปี ขึ้นกับอยู่หลายปัจจัย เช่น พันธุกรรม สิ่งแวดล้อม และการใช้งานสายตา โดยเฉพาะความเจริญก้าวหน้าทางเทคโนโลยีในปัจจุบันทำให้เด็กวัยเรียนใช้เวลาอยู่กับหน้าจอคอมพิวเตอร์และสมาร์ตโฟนมากกว่าการเล่นกลางแจ้งเหมือนในอดีต ส่งผลให้เด็กมีภาวะสายตาสั้นมากขึ้น ทั้งนี้ปัญหาทางสายตาทำให้มองเห็นสิ่งที่ครูสอนไม่ค่อยชัดเจน เกิดความเครียดมากขึ้นจากที่ต้องจัดการกับปัญหาการมองเห็น นานเข้าทำให้ขาดความตั้งใจเรียน ไม่อยากเรียน และส่งผลกระทบต่อผลสัมฤทธิ์ทางการศึกษา⁽³⁾ นอกจากนี้ยังสอดคล้องกับผลการศึกษาของ Andrzej Grzybowski และคณะ ซึ่งพบว่าภาวะสายตาสั้นมักพบในเด็กเอเชียมากกว่าทางฝั่งยุโรป เนื่องจากการใช้เวลาส่วนใหญ่กับการเรียน การใช้คอมพิวเตอร์ สมาร์ตโฟน และการอ่านหนังสือ⁽²⁾

เมื่อศึกษาเปรียบเทียบโดยใช้เพศเป็นปัจจัยกำหนด พบว่า นักเรียนหญิงมีสายตาคิดปกติมากกว่านักเรียนชาย โดยนักเรียนหญิงมีสายตาคิดปกติ คิดเป็นร้อยละ 61.16 ของนักเรียนหญิงทั้งหมด ในขณะที่นักเรียนชายมีสายตาคิดปกติ คิดเป็นร้อยละ 54.19 ของนักเรียนชายทั้งหมด สอดคล้องกับการศึกษาของจตุภัค จันทรโชติ ซึ่งพบว่าเด็กที่มีสายตาคิดปกติมากส่วนใหญ่เป็นเพศหญิง⁽⁶⁾ อย่างไรก็ตาม จากการศึกษาค้นคว้าที่ผ่านมายังไม่พบรายงานสาเหตุหรือปัจจัยที่ทำให้นักเรียนหญิงมีภาวะสายตาสั้นมากกว่านักเรียนชาย

ภาวะสายตาคิดปกติในนักเรียนเป็นปัญหาที่นับวันยังมีแนวโน้มเพิ่มมากขึ้น ส่งผลโดยตรงต่อประสิทธิภาพในการเล่าเรียนของเด็ก ผลการศึกษาวิจัยในครั้งนี้พบว่า นักเรียนที่ได้รับการตรวจคัดกรองสายตาสั้นส่วนใหญ่มีภาวะสายตาคิดปกติ สูงถึงร้อยละ 57.26 ข้อมูลเหล่านี้สะท้อนให้เห็นถึงความจำเป็นเร่งด่วนในการป้องกันภาวะสายตาคิดปกติในเด็กวัยเรียน โดยควรให้ความสำคัญกับการตรวจคัดกรองภาวะสายตาคิดปกติในเด็กนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 1 อย่างด้วยความรวดเร็วและครอบคลุมมากขึ้น เพื่อให้เด็กนักเรียนได้รับการดูแลช่วยเหลือแก้ไขปัญหาสายตากรณีสายตาคิดปกติ นอกจากนี้แล้วโรงเรียนและผู้ปกครองซึ่งเป็นบุคคลที่ใกล้ชิดนักเรียนมากที่สุดควรมีความรู้และทักษะในการเฝ้าระวังและสังเกตความผิดปกติทางสายตา ตลอดจนสามารถให้คำแนะนำในการป้องกันภาวะสายตาคิดปกติในเบื้องต้น ได้ และที่สำคัญที่สุดคือนักเรียนควรได้รับการพัฒนาศักยภาพเพื่อให้มีความรอบรู้ในการดูแลสายตาของตนเอง สามารถเข้าถึงข้อมูลด้านการดูแลสายตา ทำความเข้าใจ พูดคุยซักถาม แลกเปลี่ยนเพื่อการตัดสินใจในการปรับพฤติกรรมในการดูแลสายตาตนเองให้ถูกต้องเหมาะสม อีกทั้งเพื่อให้สามารถบอกต่อผู้อื่นได้ เพื่อให้เกิดความตระหนักในการดูแลตนเองและสร้างความยั่งยืนในการดูแลตนเองในระยะยาว

สรุปผลการวิจัย เด็กที่ได้รับการตรวจคัดกรองสายตาสั้นส่วนใหญ่มีภาวะสายตาคิดปกติเล็กน้อย ค่า VA แยกว่า 20/30 ขึ้นไป ร้อยละ 57.26 รองลงมาคือ สายตาคิดปกติ ร้อยละ 36.97 และไม่สามารถอ่านตัวเลขได้ ร้อยละ 5.77 ในกลุ่มนักเรียนที่มีภาวะสายตาคิดปกติ เป็นนักเรียนที่มีภาวะสายตาคิดปกติเล็กน้อย (แยกว่า 20/30 ขึ้นไป) ร้อยละ 64.18 และนักเรียนที่สายตาคิดปกติมาก ได้รับการตัดแว่น (V/A 20/50 ขึ้นไป) ร้อยละ 35.82 เมื่อวิเคราะห์แยกเพศพบว่า นักเรียนหญิงส่วนใหญ่มีภาวะสายตาคิดปกติ ร้อยละ 61.16 ของนักเรียนทั้งหมด ในขณะที่นักเรียนชายส่วนใหญ่มีภาวะสายตาคิดปกติ ร้อยละ 54.20 ของนักเรียนทั้งหมด ภายหลังจากการตรวจคัดกรองสายตาคิดปกติ นักเรียนทุกคนจะผ่านการเข้าร่วมกิจกรรมการเสริมสร้างความรู้ในการดูแลสายตา เด็กที่มีภาวะสายตาคิดปกติ ค่า VA แยกว่า 20/30 ขึ้นไป จะได้รับการส่งต่อเพื่อตรวจวินิจฉัยโดยนักทัศนมาตร กรณีที่ค่า VA แยกว่า 20/50 ขึ้นไป จะได้รับการวัดค่าสายตาและสั่งตัดแว่นตา ตลอดจนได้รับคำแนะนำในการปฏิบัติตนเพื่อป้องกัน สังเกตอาการ และเฝ้าระวังภาวะสายตาคิดปกติมากกว่าเดิม เพื่อชะลอความรุนแรงของภาวะสายตาคิดปกติ

8. ข้อเสนอแนะ

1. ปัญหาสายตาในเด็กวัยเรียนเป็นปัญหาสำคัญที่ส่งผลต่อการศึกษาและคุณภาพชีวิตของเด็ก ควรให้ความสำคัญกับการตรวจคัดกรองภาวะสายตาคิดปกติในเด็กนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 1 อย่างด้วยความรวดเร็วและครอบคลุมมากขึ้น เพื่อให้เด็กนักเรียนได้รับการดูแลช่วยเหลือแก้ไขปัญหาสายตากรณีสายตาคิดปกติ
2. ควรมีการศึกษาติดตามในกลุ่มเป้าหมายเดิมอย่างต่อเนื่องเป็นประจำทุกปีเพื่อให้เห็นถึงแนวโน้มภาวะสายตาคิดปกติในเด็กวัยเรียน
3. สร้างกระแสสังคมให้ตระหนักถึงความสำคัญในการเฝ้าระวังภาวะสายตาคิดปกติ และลดผลกระทบเชิงลบต่อการเรียนรู้ของเด็กนักเรียน

4. ควรจัดโครงการหรือกิจกรรมเพื่อส่งเสริมให้นักเรียนที่มีความผิดปกติเกี่ยวกับสายตา และได้รับการตัดแว่น นำแว่นสายตาไปใช้ในการเรียนและดำรงชีวิตประจำวันเพื่อเสริมสร้างความมั่นใจและความวิตกกังวลเกี่ยวกับภาพลักษณ์ของเด็กนักเรียน

9. เอกสารอ้างอิงตามหลักวิชาการ

1. UNICEF Thailand. รายงานรวบรวมผลกระทบทางเศรษฐกิจและสังคมของการระบาดโรคโควิด - 19 ต่อเด็กและเยาวชนในประเทศไทย; 2022.
2. Andrzej Grzybowski, Piotr Kanclerz, Kazuo Tsubota, Carla Lanca and Seang-Mei Saw. A review on the epidemiology of myopia in school children worldwide Grzybowski et al. BMC Ophthalmology [Internet]. 2020 [เข้าถึงเมื่อ 4 มิถุนายน 2567]. เข้าถึงได้จาก: <https://doi.org/10.1186/s12886-019-1220-0>.
3. จอมขวัญ โยธาสมุทร, พัชรา ลีฬหรงค์, วิไลลักษณ์ แสงศรี และสรายุทธ ชันธะ. รายงานฉบับสมบูรณ์โครงการพัฒนาเครื่องมือและแนวทางการวัดประสิทธิภาพของการแก้ไขความผิดปกติทางสายตาโดยการให้แว่นตาตามแนวทางของโครงการเด็กไทยสายตาดี; 2564.
4. World Health Organization (WHO). Blindness and vision impairment [Internet]. 2023 [เข้าถึงเมื่อ 4 มิถุนายน 2567]. เข้าถึงได้จาก: <https://www.who.int/news-room/fact-sheets/detail/blindness-and-visual-impairment>).
5. Slavin RE, Collins ME, Repka MX, Friedman DS, Mudie LI. In Plain Sight: Reading Outcomes of Providing Eyeglasses to Disadvantaged Children. Journal of Education for Students Placed at Risk [Internet]. 2018. [เข้าถึงเมื่อ 4 มิถุนายน 2567] เข้าถึงได้จาก: <https://doi.org/10.1080/10824669.2018.1477602>.
6. จุติภักดิ์ จันทโรชิตี, ธีรรัตน์ ทศนปิติกุล และสุธาทิพย์ เอ็มเปรมศิลป์. การคัดกรองภาวะสายตาผิดปกติของนักเรียนชั้นประถมศึกษาในโรงเรียนแห่งหนึ่งกรุงเทพมหานคร. วารสารพยาบาลสาธารณสุข[อินเทอร์เน็ต]. 2563[เข้าถึงเมื่อ 5 มิถุนายน 2567]; 34(1):1 – 12. G-เข้าถึงได้จาก: http://library.christian.ac.th/lrc%20on%20emis/thai_content/public_nursing/jan-apr-63.pdf.
7. สำนักงานหลักประกันสุขภาพแห่งชาติ(สปสช.), สถาบันสุขภาพเด็กแห่งชาติมหาราชินี และโครงการประเมินเทคโนโลยีและนโยบายด้านสุขภาพ. คู่มือการตรวจคัดกรองระดับการเห็น ในเด็กระดับชั้นอนุบาลและชั้นประถมศึกษา ฉบับปรับปรุง พ.ศ.2557. พิมพ์ครั้งที่ 3. กรุงเทพมหานคร: โรงพิมพ์สำนักงานพระพุทธศาสนาแห่งชาติ; 2562.